

Projekt

z dnia 4 września 2024 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W TARNOWIE**

z dnia 2024 r.

w sprawie rozpatrzenia petycji dotyczącej zmiany Statutu Gminy Miasta Tarnowa

Na podstawie art.18b ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 609 i 721), w związku z art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870), Rada Miejska w Tarnowie uchwala, co następuje:

§ 1. Odmawia się uwzględnienia petycji z dnia 24 maja 2024 r. dotyczącej zmiany Statutu Gminy Miasta Tarnowa, złożonej przez Porozumienie Samorządowe „Uczciwość” w Tarnowie, zarejestrowanej pod poz. WOR-ROR.152.3.3.2024.

Uzasadnienie

W dniu 24 maja 2024 r. do Rady Miejskiej w Tarnowie wpłynęła petycja złożona przez Porozumienie Samorządowe „Uczciwość” w Tarnowie, dotycząca zmiany Statutu Gminy Miasta Tarnowa, polegającej na dodaniu w § 37 ust. 2 – punktu 1) w brzmieniu: „Przewodniczący Rady jest zobowiązany udzielić głosu każdemu mieszkańcowi Tarnowa w sprawie dotyczącej miasta w punkcie „Zapytania i interpelacje radnych oraz oświadczenia i wolne wnioski” lub w punkcie porządku sesji, którego dotyczyć ma wypowiedź mieszkańca, jeżeli ten zgłosi Przewodniczącemu Rady chęć zabrania głosu przed sesją. Do wypowiedzi mieszkańca stosuje się zasady z ust. 2. W czasie sesji może zabrać głos nie więcej niż 3 mieszkańców Tarnowa w kolejności zgłoszeń, chyba że Przewodniczący wyrazi zgodę na większą ilość”.

W uzasadnieniu petycji wskazano, iż każdy mieszkaniec powinien mieć prawo zabrania głosu na sesji Rady Miejskiej w Tarnowie, zwłaszcza że w czasie niedawnej kampanii wyborczej – wielu kandydatów na Prezydenta Tarnowa i na radnych zapewniało o swej chęci prowadzenia dialogu. Jeśli czas wypowiedzi mieszkańca zostanie ograniczony do 5 minut, a liczba osób, które będą mogły zabrać na sesji głos zostanie ograniczona do trzech, to czas trwania sesji wydłuży się maksymalnie o 15 minut. Biorąc pod uwagę 30-letnią historię tarnowskiego samorządu Wnoszący zauważył, iż mieszkańcy Tarnowa sporadycznie wyrażali chęć zabrania głosu na sesji Rady Miejskiej, co – w ocenie Wnoszącego – niezbyt dobrze świadczy o demokracji lokalnej w naszym mieście.

Przewodnicząca Rady Miejskiej w Tarnowie skierowała petycję do rozpatrzenia przez Komisję Skarg, Wniosków i Petycji Rady Miejskiej w Tarnowie, która zapoznała się z nią na posiedzeniu w dniu 29 maja 2024 r. Z uwagi na fakt, że sprawy dotyczące opracowywania lub opiniowania projektów Statutu Gminy Miasta Tarnowa lub jego zmian należą do wyłącznej kompetencji doraźnej Komisji Statutowej Rady Miejskiej w Tarnowie, Komisja Skarg, Wniosków i Petycji postanowiła - pismem z dnia 4 czerwca 2024 r. (znak: KRM.0014.10.4.2024) - zwrócić się o zajęcie stanowiska w przedmiotowej sprawie.

Komisja Statutowa na posiedzeniu w dniu 19 czerwca 2024 r., po analizie przesłanej petycji wydała do niej negatywną opinię i jednogłośnie postanowiła nie występować z inicjatywą uchwałodawczą dotyczącą zmiany Statutu Gminy Miasta Tarnowa w zakresie możliwości udzielania głosu każdemu mieszkańcowi Tarnowa podczas sesji Rady Miejskiej, rekomendując nieuwzględnienie petycji (pismo znak: KRM.0012.12.4.2024).

W tym stanie rzeczy, należy stwierdzić, co następuje:

W sprawie należy mieć na względzie fakt, że ustrój gminy jako podstawowej jednostki samorządu terytorialnego regulowany jest przez:

- 1) Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej, zwaną dalej „Konstytucją”,

2) ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 609 i 721).

W zakresie jawności działalności jednostek samorządu terytorialnego powyższy wykaz aktów prawnych należy uzupełnić o ustawę z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902).

Z art. 169 ust. 4 Konstytucji wynika, że ustroj wewnętrzny jednostek samorządu terytorialnego określają, w granicach ustaw, ich organy stanowiące. W przypadku gminy, regulacja ta ma swe rozwinięcie w art. 3 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym, zgodnie z którym o ustroju gminy stanowi jej statut. W poszczególnych regulacjach ustawy o samorządzie gminnym można znaleźć inne zagadnienia, które podlegają unormowaniu w statucie gminy, w tym dla potrzeb niniejszej sprawy istotne znaczenie ma art. 22 ust. 1 tej ustawy, w myśl którego organizację wewnętrzną (czyli relacje pomiędzy organami rady gminy) oraz tryb pracy organów gminy określa statut gminy. Tak więc, w przypadku jednostek samorządowych ustawodawca określił ramy ustroju i zasad funkcjonowania samorządu, przy równoczesnym wyposażeniu organów stanowiących w prawo do przyjęcia własnych rozwiązań dotyczących tych kwestii, ale w granicach upoważnień wynikających z prawa powszechnie obowiązującego.

W przypadku Gminy Miasta Tarnowa, ostatni Statut przyjęty został uchwałą Nr VII/72/2003 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 20 lutego 2003 r. w sprawie uchwalenia Statutu Gminy Miasta Tarnowa (Dz. Urz. Woj. Małop. z 2016 r. poz. 2925, z 2018 r. poz. 7314, z 2019 r. poz. 9494, z 2020 r. poz. 6220 oraz z 2021 r. poz. 6397).

Zgodnie z art. 20 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym w związku z § 33 ust. 1 Statutu Gminy Miasta Tarnowa, Rada Miejska w Tarnowie, zwana dalej „Radą” obraduje na sesjach. Oznacza to, że Rada może podejmować ważne prawnie rozstrzygnięcia należące do jej właściwości jedynie na sesji, rozumianej jako wspólne posiedzenie radnych w miejscu i czasie określonym przez przewodniczącego rady¹⁾, przy zachowaniu określonego kworum²⁾, a więc tej niezbędnej liczby radnych, której wymaga ustawa.³⁾

W myśl art. 11b ustawy o samorządzie gminnym działalność organów gminy jest jawna. Ograniczenia jawności mogą wynikać wyłącznie z ustaw. Jawność działania organów gminy obejmuje w szczególności prawo obywateli do uzyskiwania informacji, wstępu na sesje rady gminy i posiedzenia jej komisji, a także dostępu do dokumentów wynikających z wykonywania zadań publicznych, w tym protokołów posiedzeń organów gminy i komisji rady gminy⁴⁾.

Kwestie dotyczące aktywnego udziału radnych w sesjach rady gminy, rozumianego jako prawo do zabierania głosu, składania inicjatywy uchwałodawczej, składania wniosków formalnych lub poprawek do projektów uchwał, to ustawodawstwo powszechne, w tym ustawa o samorządzie gminnym w zasadzie nie zawiera żadnych regulacji w tym względzie. Oznacza to, że regulacje z tym związane winny znaleźć się w zapisach statutowych jako element organizacji wewnętrznej i trybu pracy rady.⁵⁾

Inaczej przedstawia się sytuacja granic aktywnego udziału w sesjach rady gminy podmiotów innych niż radni. W tym wypadku zagadnienia te regulują przepisy powszechnie obowiązujące lub przepisy te i statut gminy. Dotyczy to takich podmiotów jak organy jednostek pomocniczych gminy⁶⁾, parlamentarzysty⁷⁾, podmioty zobowiązane do przedłożenia radzie gminy stosownych informacji i sprawozdań z działalności lub

¹⁾ Zgodnie z art. 19 ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym zadaniem przewodniczącego jest wyłącznie organizowanie pracy rady oraz prowadzenie obrad rady. O wyłącznej kompetencji przewodniczącego do zwołania sesji decyduje art. 20 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym.

²⁾ Zasada wyrażona w art. 14 ustawy o samorządzie gminnym.

³⁾ „Ustawa o samorządzie gminnym. Komentarz” praca zbiorowa pod redakcją Bogdana Dolnickiego, WK 2016, Lex.

⁴⁾ Zgodnie z art. 61 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, każdy obywatel ma prawo do uzyskiwania informacji o działalności organów władzy publicznej oraz osób pełniących funkcje publiczne.

⁵⁾ Art. 22 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym.

⁶⁾ Zgodnie z art. 37a ustawy o samorządzie gminnym - przewodniczący organu wykonawczego jednostki pomocniczej może uczestniczyć w pracach rady gminy na zasadach określonych w statucie gminy, bez prawa udziału w głosowaniu. Przewodniczący rady gminy jest każdorazowo zobowiązany do zawiadamiania, na takich samych zasadach jak radnych, przewodniczącego organu wykonawczego jednostki pomocniczej o sesji rady gminy.

⁷⁾ Zgodnie art. 22 ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz. U. z 2024 r. poz. 907) poseł ma prawo uczestniczyć w sesjach sejmików województw, rad powiatów i rad gmin, właściwych dla okręgu wyborczego, z którego został wybrany, lub właściwych ze względu na siedzibę biura posła. Senator ma prawo uczestniczyć w sesjach sejmików województw, rad powiatów i rad gmin, właściwych dla okręgu wyborczego, z którego został wybrany. Uczestnicząc w sesjach, poseł i senator może zgłaszać swoje uwagi i wnioski.

określonego stanu rzeczy (np. informacji dotyczących stanu ochrony środowiska lub bezpieczeństwa publicznego⁸⁾).

Dotyczy to także aktywnego udziału mieszkańców w sesjach rady gminy. W świetle obowiązującego od kadencji samorządu terytorialnego, która rozpoczęła się w 2018 r., stanu prawnego mieszkańców mają zagwarantowane następujące uprawnienia związane z aktywnym udziałem w sesjach rady gminy:

- 1) zgodnie z art. 28aa ust. 6 ustawy o samorządzie gminnym mieszkańcy gminy mogą zabrać głos na sesji rady gminy, ale tylko i wyłącznie w debacie nad raportem o stanie gminy, przy czym odbywa się to na warunkach określonych w art. 28aa ust. 7 i 8 tej ustawy – na szczególną uwagę zasługuje fakt, że mieszkaniec, który chciałby zabrać głos w trybie określonym w ust. 6, składa do przewodniczącego rady pisemne zgłoszenie, poparte podpisami w gminie powyżej 20 000 mieszkańców - co najmniej 50 osób. Zgłoszenie składa się najpóźniej w dniu poprzedzającym dzień, na który zwołana została sesja, podczas której ma być przedstawiany raport o stanie gminy. Mieszkańcy są dopuszczani do głosu według kolejności otrzymania przez przewodniczącego rady zgłoszenia. Liczba mieszkańców mogących zabrać głos w debacie wynosi 15, chyba że rada gminy postanowi o zwiększeniu tej liczby,
- 2) w myśl art. 41a ustawy o samorządzie gminnym grupa mieszkańców gminy, posiadających czynne prawa wyborcze do organu stanowiącego może wystąpić z obywatelską inicjatywą uchwałodawczą,
- 3) pośrednio - stosownie do treści art. 5a ust. 3 – 7 ustawy o samorządzie gminnym mieszkańcy mają wpływ na budżet gminy poprzez instytucję budżetu obywatelskiego.

Reasumując należy stwierdzić, że powyższe określa grupę podmiotów, organów lub instytucji, które mają prawo jak i obowiązek aktywnie uczestniczyć w sesjach rady gmin z tym, że zakres tej aktywności jest różny w zależności od danego aktu prawnego regulującego tę materię.

W Gminie Miasta Tarnowa wszystkie wskazane powyżej obowiązki w zakresie realizacji prawa mieszkańców do informacji są realizowane. W Statucie określone zostały zasady dostępu do dokumentów i korzystania z nich (art. 11b ust. 3 ustawy o samorządzie gminnym). O terminie, miejscu i porządku obrad danej sesji mieszkańcy są informowani w sposób publiczny poprzez stronę internetową. Każda sesja Rady jest transmitowana na stronie internetowej Miasta. W Gminie Miasta Tarnowa powyższe regulacje zostały uwzględnione w Statucie. Zgodnie bowiem z § 33 ust. 2 Statutu Gminy Miasta Tarnowa sesje Rady są jawne. Jawność obrad oznacza obowiązek ogłaszania informacji o zwołaniu sesji w sposób publiczny i prawo mieszkańców miasta oraz dziennikarzy do obecności na sali obrad w miejscach do tego wyznaczonych. Każdy zainteresowany ma wstęp na salę, gdzie odbywają się sesje Rady. Ze względu na ograniczone możliwości lokalowe (wielkość sali) w sąsiadujących z nią pomieszczeniach znajdują się telewizory, za pośrednictwem których transmitowane są obrady. Wszystkie protokoły z sesji są umieszczane w Biuletynie Informacji Publicznej. Szeroka informacja dotyczy również posiedzeń komisji Rady.

Na zakończenie należy podkreślić, że przepisy prawa nie przewidują innych uprawnień mieszkańców gminy do aktywnego udziału w sesjach rady gminy, ani upoważnienia dla rady gminy do określenia tych uprawnień w statutach gmin.

Z tego względu Komisja Skarg, Wniosków i Petycji Rady Miejskiej w Tarnowie uznała, że należy odmówić uwzględnienia petycji.

Wobec powyższego Rada Miejska w Tarnowie, podzielając stanowisko Komisji Skarg, Wniosków i Petycji, odmawia uwzględnienia petycji w przedmiotowej sprawie.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Przewodniczącemu Rady Miejskiej w Tarnowie.

⁸⁾ Jako przykład można wskazać art. 10 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2024 r. poz. 145 z późn. zm.), zgodnie z którym komendanci Policji składają roczne sprawozdania ze swojej działalności, a także informacje o stanie porządku i bezpieczeństwa publicznego właściwym wojewodom, starostom, wójtom (burmistrzom lub prezydentom miast), a także radom powiatu i radom gmin.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Tarnowie

Małgorzata Mękal

Przewodniczący Komisji Skarg,
Wniosków i Petycji
Rady Miejskiej w Tarnowie

Stanisław Klimek